

Monumentnummer*: 516248

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 17 oktober 2000
Kadaster deel/nr 82776/5

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Musselkanaal Stadskanaal Groningen

Locatiennaam Locatieomschrijving
Musselkanaal

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Onstwedde C 13392

Omschrijving**

Inleiding

Complex bestaande uit een SCHUTSLUIS, een OPHAALBRUG en een SLUISWACHERSWONING. Het Vijfde Verlaat, Tweede Musselverlaat of Stenenverlaat werd aangelegd in 1851 in opdracht van de stad Groningen (stadsbezitting). De schutsluis met ophaalbrug was oorspronkelijk een enkelvoudige sluis, aangelegd door aannemer H.K. Smaal uit Farmsum. De sluis werd in 1917 aan de Sluiskadezijde uitgebreid met een tweede sluiskom en ophaalbrug in verband met de toename van het scheepsverkeer. De sluis is in de loop der tijd vernieuwd op onderdelen. De ophaalbrug aan de kadezijde is qua vorm verwant aan de ophaalbrug aan de straatzijde en stamt uit de jaren zestig. Het houten materiaalhoekje en het gemaal, gelegen op de dam, zijn na-oorlogs en komen samen met de ophaalbrug uit de jaren zestig voorlopig wegens te geringe ouderdom niet voor bescherming van rijkswege in aanmerking. De sluiswachterswoning stamt uit omstreeks 1864 en is gebouwd in een Ambachtelijk-traditionele bouwtrant. In 1952 werd de indeling van de plattegrond gewijzigd en werden twee vensters in de rechter zijgevel geplaatst. In 1960 werd een nieuwe dakkapel geplaatst en in 1984 werd een nieuwe houten garage gebouwd, die op korte termijn wordt afgebroken. Momenteel doet het pand dienst als woonhuis. De nieuwe aanbouw aan de achterzijde en de houten garage komen wegens te geringe ouderdom en te weinig architectuurhistorische kwaliteit niet voor bescherming van rijkswege in aanmerking. De woning is gelegen op de hoek van de Floralaan en de Sluisstraat. De sluis is gelegen tegenover de woning.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Omschrijving

SCHUTSLUIS, bestaande uit twee bovenhoofden, twee benedenhoofden en twee schutkolken, met OPHAALBRUG.

De beide schutkolken hebben gemetselde wanden, de kom aan de Sluiskadezijde afgezet met hoekstaal, en worden gescheiden door een gemetselde dam; ijzeren bolders; dichtgemetselde rondbogen (oude kom).

Boven- en benedenhoofd van de kleine schutkolk (straatzijde), oorspronkelijk aangelegd in 1851, hebben gemetselde sluiswanden met granieten dekstenen. In het bovenhoofd houten puntdeuren met ijzeren leuning van hoekstaal en ijzeren bedieningsmechanisme; dubbele schotbalkspanningen. In het benedenhoofd vernieuwde houten puntdeuren waarin ijzeren schuiven met gelaste ijzeren leuning van hoekstaal en bedieningsmechanisme; dubbele schotbalkspanningen.

Boven- en benedenhoofd van de grote schutkolk (kadezijde), aangelegd in 1917, hebben gemetselde sluiswanden met dekstenen van basaltlava. In het bovenhoofd houten puntdeuren met gelaste ijzeren leuning van hoekstaal en ijzeren bedieningsmechanisme; dubbele schotbalkspanningen. In het benedenhoofd een horizontale schuifdeur van gegalvaniseerd staal (jaren zestig) met ijzeren rolmechaniek en spoorstaaf; dubbele schotbalkspanningen.

De OPHAALBRUG en de brug die stamt uit de jaren zestig zijn niet in het verlengde van elkaar geplaatst.

De geklonken ijzeren OPHAALBRUG aan de straatzijde heeft een wegdek van plaatstaal op INP hoofd- en tussenliggers. Aan weerszijden van de brug leuning van hoek- en I-profielen en kettingen. De hameipoort bestaat uit twee stalen I-profielen, met schoren van hoekstaal, verbonden middels een dwarsligger. De balans is geconstrueerd van stalen vakwerkliggers (I-profiel) en is met kettingen verbonden met het wegdek.

De ophaalbrug (niet beschermd) aan de kadezijde is qua vorm verwant aan de ophaalbrug aan de straatzijde en stamt uit de jaren zestig.

Waardering

Dubbele schutsluis met dubbele ophaalbrug van algemeen belang vanwege cultuurhistorische en stedenbouwkundige waarde:

- als voorbeeld van een van oorsprong negentiende eeuwse enkele schutsluis, waarvan in de jaren tien van de twintigste eeuw een dubbele sluis is gemaakt
- vanwege de typologische zeldzaamheid in de provincie Groningen
- vanwege de vrij zeldzame stalen schuifdeur
- vanwege de historisch-functionele relatie met de andere schutsluizen in het kanaal
- vanwege de markante en beeldbepalende ligging in het Musselkanaal
- vanwege de herinnering aan de veenafgravingen en bloeiende scheepvaart.

Hoofdcategorie

Subcategorie

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Weg- en waterbouwkundige werken

Waterkering en -doorlaat

Schutsluis